

Sivistyksen
Sivistyksen ajankohtaistunti 28.10.2026 |
kuntaliitto.fi
ajankohtaistunti

19.8.2026

**Jarkko Lahtinen, Ilkka Eronen,
Mari Sjöström**

Me kaikki olemme vastuussa yhteisestä turvallisuudestamme

- Kuuntelemme toisiamme ja annamme kaikille mahdollisuuden osallistua keskusteluun.
- Noudatamme järjestäjien ohjeita puheenvuoroista ja niiden pyytämisestä.
- Puhumme kunnioittavasti kaikista ihmisistä ja ihmisryhmistä.
- Annamme jokaisen puhua omasta puolestaan emmekä tee oletuksia toisistamme.
- Kohdistamme mahdollisen rakentavan kritiikin asiaan, ei henkilöön eikä organisaatioon.
- Emme liity kokouksiin kolmannen osapuolen työkaluilla emmekä kerää tietoja kokoukseen osallistujista.
- Emme käytä kokouksissa tekoälytyökaluja, tekoälyagentteja tai botteja siitä erikseen sopimatta.

Jos emme onnistuneet, lue toimintaohjeet:

www.kuntaliitto.fi/turvallinentila

Sivistyksen ajankohtaistunti

- Klo 14.00-14.20 **Tervetuloa ajankohtaistunnille**
Uudet koulutuksen asiantuntijamme esittäytyvät
Päiväkodinjohtajien kelpoisuusvaatimuksia ollaan muuttamassa – mitä se tarkoittaa?
Jarkko Lahtinen, kehittämisspäällikkö
- Klo 14.20-14.35 **Ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen uudistus ja muut ajankohtaiset asiat**
Ilkka Eronen, erityisasiantuntija
- Klo 14.35-14.50 **Perusopetuksen osaamistakuu – missä mennään?**
Mari Sjöström, erityisasiantuntija
- Klo 14.50-15.00 **Kuntamarkkinoiden runsas tarjonta ja syksyn tapahtumat**

Tallenne katsottavana viikon ajan lähetyssivulla!

Viestiseinän käyttö:

Noudatamme Kuntaliiton tapahtumissa ja tilaisuuksissa turvallisemman tilan periaatteita.

Otamme mielellämme vastaan kommentteja ja palautetta. Voit myös jakaa hyviä käytänteitä tai kertoa mikä juuri nyt pohdituttaa.

Meddelandeväggen:

Kommunförbundets evenemang följer principerna för tryggare rum

Du får gärna skicka kommentarer, dela med dig av god praxis eller berätta vad du funderar på just nu.

**Päiväkodinjohtajien
kelpoisuusvaatimuksia
ollaan muuttamassa – mitä
se tarkoittaa?**

Varhaiskasvatustilakia esitetään muutettavaksi

- Lausuttavana olleessa hallituksen esitysluonnoksessa varhaiskasvatustilakia muutettaisiin siten, sosiaali- ja terveystalan ylempään ammattikorkeakoulututkinnon (sosionomi, ylempi AMK) suorittaneelle henkilölle olisi mahdollista kelpoistua päiväkodin johtajan tehtävään suoritettuaan vaaditut lisäopinnot
- Lisäksi muutetaan henkilöstön kelpoisuutta koskevaa siirtymäsäännöstä
- Hallitusohjelman kirjauksen mukaan *mahdollistetaan varhaiskasvatuksen johtajan (tarkoitetaan päiväkodinjohtajaa) tehtävässä toimiminen myös varhaiskasvatuksen sosionomi YAMK-tutkinnolla huolehtien riittävästä pedagogisesta ja didaktisesta osaamisesta.*
- Varhaiskasvatustilain 31 § ja 75 § 5 momenttia esitetään muutettavaksi
- Muutokset tulisivat voimaan 1.1.2030 alkaen

Päiväkodin johtajan kelpoisuus

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimusta seuraavasti:
  - Päiväkodin johtajaksi olisi nykyisen kelpoisuusvaatimuksen lisäksi kelpoinen
    - sosiaali- ja terveystieteiden ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon, sosionomi (ylempi AMK), suorittanut,
    - lisäksi yhteensä vähintään 60 opintopisteen laajuiset kasvatustieteen perusopinnot (25 op) ja aineopinnot (35 op).
- Lisäksi edellytetään varhaiskasvatuksen opettajan (26 §) tai varhaiskasvatuksen sosionomin (27 §) kelpoisuutta ja riittävää johtamistaitoa.

Ehdotettu päiväkodin johtajan kelpoisuus (31 §)

- Päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoinen henkilö, jolla on riittävän johtamistaidon lisäksi kelpoisuus:
  - 1) 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään ja kasvatustieteen maisterin tutkinto; tai
  - 2) 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai **varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään ja sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, sosionomi (ylempi AMK), ja vähintään 60 opintopisteen laajuiset kasvatustieteen perus- ja aineopinnot.**

Siirtymäsäädöksen muuttaminen

- Siirtymäsäädöksen muutoksen tarkoituksena on, että henkilö joka on nykyisten säädösten mukaisesti kelpoinen toimimaan päiväkodinjohtajana ei menettäisi kelpoisuuttaan 1.1.2030 jälkeen vaikka kasvatustieteen maisterin tutkinto olisi suorittamatta.
- Tarkoitus laajennetaan sitä aikaväliä, jolla kelpoiseksi katsottu päiväkodin johtaja säilyttäisi kelpoisuutensa.
- Ehdotuksen mukaan henkilö, joka olisi ollut aikavälillä 2.9.2018–31.12.2029 virka- tai työsuhhteessa päiväkodin johtajana ja joka täyttäisi 74 §:n 2 momentissa säädetyn kelpoisuuden, säilyttäisi kelpoisuutensa varhaiskasvatuslain 31 §:n tultua voimaan.

Ehdotus varhaiskasvatustlain 75 § 5 momentiksi

- Joka on **aikavälillä 1.9.2013–1.9.2018 ollut** virka- tai työsuhhteessa varhaiskasvatuksen ammatillisessa tai hallinnollisessa johtotehtävässä, **johon hänen on katsottu täyttäneen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 10 §:ssä säädetyn kelpoisuuden**, täyttää 74 §:n 2 momentissa säädetyn kelpoisuuden ja on kelpoinen toimimaan 31 §:ssä tarkoitetussa päiväkodin johtajan tehtävässä. Joka on **aikavälillä 2.9.2018–31.12.2029 ollut** virka- tai työsuhhteessa varhaiskasvatuksen ammatillisessa tai hallinnollisessa johtotehtävässä ja **joka täyttää 74 §:n 2 momentissa säädetyn kelpoisuuden, on kelpoinen toimimaan 31 §:ssä tarkoitetussa päiväkodin johtajan tehtävässä.**

Mitä seuraavaksi tapahtuu

- **PÄÄTÖSTÄ LAIN MUUTTAMISESTA EI VIELÄ OLE – ASIA ON KESKEN**
- Hallituksen tulee päättää antaako se esityksensä eduskunnan päätettäväksi
- Matkaa siihen että päiväkodinjohtajan kelpoisuutta muutetaan on vielä pitkälti taivallettavana
- Kuntaliitto kannattaa esitystä pääosin. Kuntaliiton lausunnon esitysluonnoksesta voi lukea [täältä](#)
  - Päiväkodinjohtaja johtaa varhaiskasvatustyötä laajasti sekä koko sitä toteuttavaa henkilöstöä.
  - Johtajalla tulee olla laaja ymmärrys ja näkemys varhaiskasvatuksesta. On selvää, että päiväkodinjohtajan työssä tarvitaan myös riittävää pedagogista ja didaktista osaamista.
  - Olemme sitä mieltä, että esityksen mukaisilla lisäopinnoilla sosionomi YAMK tutkinnon suorittanut saa varmasti riittävän osaamispohjan päiväkodin johtajan tehtävään.

Bonusena lisätieto varhaiskasvatustlain muuttamisesta

- Lausuttavana ollut hallituksen esitysluonnos varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi
- Esitys sisältää ehdotukset edellä mainituissa laeissa säädetyn kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen turvaamiseksi erilaisten häiriötilanteiden aikana sekä näihin tilanteisiin varautumiseksi
- Varhaiskasvatustlakiin esitetään lisättäväksi häiriötilanteen määritelmää koskeva uusi 11 a § sekä varhaiskasvatuksen järjestämistä ja tuottamista häiriötilanteessa koskeva uusi 11 b §
- Kuntaliitto pitää hyvänä sitä että kasvatuksen ja koulutuksen normaaliolojen erityislainsäädäntöä kehitetään siten, että siihen sisältyy riittävät ja ajantasaiset säännökset erilaisten poikkeus- ja häiriötilanteiden varalle
- Kuntaliitto on jättänyt oman lausuntonsa lausuntopalveluun
- Lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027 alkaen – **käsittely vielä kesken**

Ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen uudistus ja muut ajankohtaiset asiat

Oppimisen tuki ammatillisessa koulutuksessa (L 1078/2024, voimaan 1.8.2026)

- **Oikeus oppimisen tukeen (63 §)**
  - Matalan kynnyksen tuki, johon on oikeus *kaikilla* koulutuksen osaamistavoitteiden saavuttamiseksi
  - Ennaltaehkäisevää, varhain annettua oppimisen tukea
  - Tukiopetusta, muuta opetusta ja ohjausta sekä matalan kynnyksen erityistä tukea
- Oppimisen tuen kokonaisuuden toteuttavat opetus- ja ohjaushenkilöstö yhteistyössä yhteisöllisen opiskelijahuollon sekä hyvinvointialueiden opiskeluhuoltopalveluiden kanssa
- **Oikeus erityiseen tukeen (64 §)**
  - Oikeus todennettujen vahvemman tuen tarvetta edellyttävien syiden perusteella, *säännöllistä tai pitkäaikaista*
  - Erityisopettajan antamaa erityisopetusta
  - Muuta opetusta ja ohjausta erityisopettajan konsultaation perusteella

Oppimisen tuki ammatillisessa koulutuksessa

- Koulutuksen järjestäjät ovat ehtineet varautua lakimuutoksen voimaantumiseen
  - Käytännöt ja ohjeistukset päivitetty vastaamaan uutta lainsäädäntöä
  - Oppimisen tuki on organisoitua, selkeän rakenteista toimintaa
  - Opetus- ja ohjaushenkilöstön yhteistyö avainasemassa
  - Erityisopettajan rooli korostuu erityisessä tuessa
- Opetushallitus tukee uudistuksen toimeenpanoa
([Oppimisen tuki ja erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa](#)-opas)
- Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa tärkeässä roolissa

Muuta ajankohtaista ammatillisessa koulutuksessa

- Toisen asteen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA- alueen ulkopuolelta tuleville otettiin käyttöön 1.8.26
- Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu käynnissä
- Kuntouttava opetus ammatillisessa koulutuksessa – Kuntaliiton [selvitys julkaistu](#) kesäkuussa
- Jatkuvan oppimisen ja työikäisten koulutustarjontaa valmistelevan [työryhmän raportti](#) valmistui toukokuussa

Perusopetuksen osaamistakuu – missä mennään?

Miten ratkaista koulutuksellisen tasa-arvon haasteet ja oppimistulosten luisu?

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
(O 20/2024 vp)

Sitra 30.3.2026

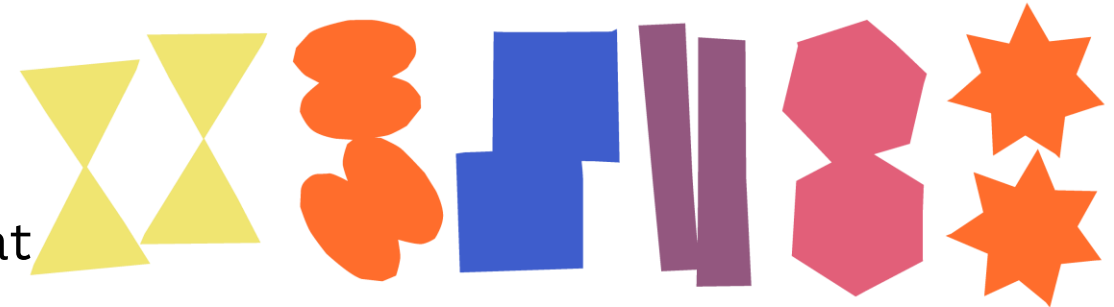

OKM raportti 29.4.2026

Vuoden 2025 PISA tulokset julki 8.9.2026

Osaamistakuun valmistelun taustaa

- Koulutuksellinen tasa-arvo ja oppimistulokset ovat heikentyneet
- Oppilaiden väliset erot osaamisessa ja hyvinvoinnissa kasvaneet.
- Kouluissa annetuissa arvosanoissa on tapahtunut inflaatiota.
- Samalla osaamistasolla olevat oppilaat voivat koulussa saada hyvin erilaisia arvosanoja.

Osaamistakuuta koskeva lainsäädäntö on hyväksytty

- HE 35/2026 vp
- **Lakimuutokset voimaan porrastetusti 1.8.2027 ja 1.8.2028.**
- Ensiksi voimaan tulevat opetussuunnitelman perusteiden antamista koskevat valtuutukset sekä asetuksenantovaltuudet.
- Opetushallitus muuttaa valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet hyväksytyn lain mukaisiksi siten, että ne annetaan 31.10.2027 mennessä.
- **Paikalliset opetussuunnitelmat otettaisiin 1.8.2028 alkaen käyttöön perusopetuksessa ja esiopetuksessa.**

Mikä muuttuu?

- **Perusopetuksen arviointia täsmennetään lakimuutoksin.** Myös oppilaan arviointi esiopetuksessa ja aikuisten perusopetuksessa sisältyy uudistukseen.
- Uudistuksen tavoitteena mm.
  - yhtenäistää arvioinnin ja opinnoissa etenemisen menettelyt.
  - oppilaan oppimista ja osaamista arvioitaisiin suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.
- **Perusopetuslaki luku 5 - arviointi**
  - Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ml. esiopetus (22 §)
  - Oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen (22 a §)
  - Todistukset (22 b §)
  - Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen (42 c §)

Nostoja lakimuutoksista

- **Arvioinnin kohteet:** Oppiminen, osaaminen ja työskentely. Lisäksi arvioidaan oppilaan käyttäytymistä.
- **Arvioinnin periaatteet:** Arvioinnin tulee olla yhdenvertaista, monipuolista ja perustua asetettuihin tavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.
- **Arvioinnin ajankohdat:** Lukuvuoden aikana arviontiin tulee sisältyä ohjaava palautetta. Myös opintojen edistymisestä on annettava tietoa oppilaalle ja huoltajalle. Lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä arvioidaan oppilaan osaaminen ja työskentely suhteessa oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteisiin tai toiminta-alueiden tavoitteisiin.
- Arvioinnista päättää opettaja ja jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.
- **Opinnoissa eteneminen:** mm. vuosiluokalle jättö linjataan selkeämmin lakitasolla.
- **Todistukset:** Päättötodistus, lukuvuositodistus jne.
  - Yhdeksännen vuosiluokan oppilaalle annetaan välitodistus.

**”Lakimuutos edellyttää
opetussuunnitelman
perusteiden uudistamista
sitä, että oppiaineiden
tavoitteet, sisällöt ja
arviointikriteerit
määritellään kansallisesti
yhdenmukaisesti
vuosiluokittain.”**

Tiedote OKM 16.6.2026

**Ohjelma julkaistu!
kuntamarkkinat.fi**

Tärppejä:

- **Väestökehitys ja koulutus**

16.9.2026 11.00 – 11.45

- **Kuntouttava opetus
ammattillisessa koulutuksessa**

16.09.2026 15:15 – 16:00

- **Kuntademokratia tarvitsee nuoria
– ja nuoret kuntaa**

17.9.2026 13.30 – 14.30

Nähdään Kuntamarkkinoilla!

KUNTA
LIITTO

Kuntatalolla

**Kunta
mark
kinat**

Kommunmarknaden

**16.
|
17.9.
2026**

Kiitos. Tack.

Jarkko Lahtinen
Kehittämispäällikkö

Ilkka Eronen
Erityisasiantuntija

Mari Sjöström
Erityisasiantuntija

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi